

Povsemerna številka stane 2 kroni.

Naročnina listu: Celo leto 35 din., pol leta 18 din., četrt leta 9 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 65 din. Inzerati ali oglasila se naročnajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Telefon interurban štev. 113

STRAŽA

NEODVISEN POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKO LUDSTVO

Polnina plačana v gotovini.

"Straža" izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravljalstvo je v Mariboru, Korotška cesta štev. 5. Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprite reklamacije so pošiljane prosto.

Telefon interurban štev. 113.

103. številka.

Maribor, dne 6. septembra 1922.

Letnik XIV.

Skrbi in upi demokratov.

Demokratski generali, polkovniki in kapetani so se 3. septembra v Celju zbrali na zbor demokratskih zaupnikov. Gospodje poglavarji in starešine so si v svesti, da nimajo za seboj vojske, katero bi komandirali in s katero bi manevrirali. Zato pa so v Celju priredili papirnati manever strankinih sklepov, s katerim bi radi zase zavojevali slovensko javnost. Slovenska javnost pa se od tega manevra, ki je bil prav nerodno in se niran, ne da prevariti.

Demokratski generalni štab v Celju je zagrešil veliko napako s tem, da si je za svojega vrhovnega vojskovodjo izbral dr. Gregorja Žerjavo. Žerjav ima lastno sti, ki ga morda usposobljajo za voditelja nekje na Balkanu, za Slovence pa, ki smo in tudi hočemo ostati v Srednji Evropi, je ne samo nesprejemljiv, marveč prava nesreča. Boj Slovencev zoper korupcijo, ki se je iz Balkana širila po naši državi, je bila naša glavna naloga in hkrati naša čast. Odločnost in uspeh tega boja pa je v veliki meri zmanjšala demokratska stranka, ki je pod vodstvom dr. Žerjave učinjala zlodejstva strankarske korupcije najgrše vrste. Častni ščit Slovenije je pomazan in pogazen.

Demokratom ni do tega, da bi škitu Slovenije vrnil blesk in sijaj. To je tudi dokazal njihov nedeljski zbor v Celju. Razumljivo je, da jim dela Žerjavova afera velike skrbi, ker je to afera cele stranke, ki je padla v težko krizo. Nerazumljivo pa je to, da gospodje demokratski poglavarji sklepajo zaupnice g. Žerjavu, še predno je govorilo sodišče, ki je v tej stvari edino pristojen forum za zaupnico ali nezaupnico, odnosno za sodnijsko oprostitev ali obsodbo. Ako so hrvatski demokrati v zagrebski «Riječi» priporočali in zahtevali, naj se Žerjav odpove ministrskemu položaju, dokler ne bodo vse stvari, ki se njega tičejo, sodnijsko pročiščene, bi slovenski demokrati morali ta opomin upoštevati. Da bi se korupcijske afele v Sloveniji kratkoma spravljale z dnevnega reda z resolucijo, s katero se obdolževanemu izjavlja «zaupnica in zahvala», kakor je to nedeljski demokratski zbor storil ministru Žerjavu, je sicer praksa demokratov, in specijalna želja njihovega slovenskega dela. Toda slovenska javnost bo skrbela za to, da bo ta želja demokratov ostala prazen up.

Kakor je nedopustno, da so gospodje demokratski poglavarji Žerjavovo afero hoteli z resolucijo oddekreirati in spraviti s sveta, tako je naravno smešno, da so sebe in svojo stranko dekretirali v bodočo mariborsko oblastno skupščino. Demokrati se namreč bojijo, da v tej skupščini sploh ne bodo zastopani niti po enem poslancu ne. Zato so preteklo nedeljo v Celju sklenili, resolucijo, da hočejo sodelovati v bodoči oblastni skupščini. Ker pa je to demokratsko sodelovanje nemogoče, ako druge stranke ne sodelujejo z demokratsko pri volitvah v to skupščino, zato demokratje predlagajo, naj vse stranke ukinejo svoje strankarske programe, ter se združijo za program pokrajine. Ta program bi namreč tudi demokrate pripeljal v oblastno skupščino.

Demokratje torej predlagajo programsko fuzijo strank. Ne vem, ali se bo našla kakšna slovenska stranka s socialnim programom, katera bi stopila v demokratsko fuzijo. Saj vendar živi vsaka stranka od svojega programa. Če ga odloži ali zataji, si sama odreže niti, ki jo spajajo z življenjem. Da bi pa se druge stranke dale obglaviti radi tega, da demokratje obranijo svoje konfuzno glavo, je več kakor malo verjetno. Po kakšnem programu bi se naj ravnala bodoča oblastna skupščina? Demokratski starešine v Celju so slovesno izjavili zaupnico ministru Žerjavu. Ali bo Žerjavščina dominirala v oblastni skupščini?

Demokrati se zavedajo, da je samouprava, ki jo radikalno-demokratska koalicijska z ustavo ponuja Slovincem, nezadostna, malenkostna, nedostojna za tako kulturni narod, kakor je slovenski. Ta samouprava je samo vrhica, s katero hoče beograjski centralizem voditi Slovence. Naš narod pa se zahvaljuje za vlogo medvedov, ki ga vodi na verigi njegov gospodar. Ogromna večina naroda zahteva ne kakšno malo pokrajino, marveč zedinjeno Slovenijo, ki bo v okvirju celokupne države sama upravljala svoje zadeve, vodila svoje posle, skrbela za gospodarski in socialni napredek. In ta večina se nič ne briga za to, da jo je demokratski general dr. Kukovec na celjskem zboru zopet opsoval kot separatiste, ki se vedno dvomi o delitvi Slovenije v dvoje oblasti. Naj si dr. Kukovec dobro zapomni, da se bo slovenski odpor proti delitvi Slovenije uveljavil ne samo kot dvom, marveč v oblikah, ki so bolj učinkovite in kojih učinek bodo demokratje čutili na lastni koži. Ogromni večini naroda je pred očmi kot cilj ne pokrajina, temveč zedinjena slovenska domovina.

Demokratje so v velikih skrbih, kako naj to papirnato samoupravo, ki jo ponujajo nezadovoljnemu ljudstvu, obudijo k življenju. Nervus rerum je denar. Od kod pa se naj jemlje denar, ki je potreben za življenje samoupravne oblastne edinice, ako se vsi davki, ki jih mora plačevati naš narod, stekajo v Beograd? Ali se naj ti ogromni davki povišajo in sicer ne samo od države, marveč tudi od pokrajine? Kje se naj iz-

taknejo viri za dohodke pokrajini in njeni samoupravi? Tu demokratom zaostaja pamet. Druge stranke bi naj prišle ter pomagale demokratom v težavah in skrbih. Zato bi naj prišla fuzija strank. To je poleg vprašanja, ali bodo demokrati sploh izvoljeni kot člani oblastne skupščine, drugi glavni razlog, zakaj drugim strankam ponujajo demokrati svojo roko, ki se jim trese skrbi in strahu.

Da se demokrati bojijo, ter so v velikih skrbih, to je utemeljeno. Neutemeljeno pa je, ako si ti ljudje delajo upe. Iz razvalin ne zraste novo poslopje. Najprej je treba odstraniti demokratske razvaline, in potem bo zrastle nova zgradba Slovenije in Jugoslavije.

Politični položaj.

Nedelavnost beograjske vlade v sedanjih resnih časih. Tekom prihodnje nedelje pričakujejo v Beogradu, da se povrnejo iz letovišč in oddihov po večini vsi ministri, izvzemši starost Pašiča in Trifkovića, ki še nikakor ne mislita na povratek. Vsi trezno misleči krogi, kateri še ni preveč okužila korupcija, so skrajno začuden: Kako more Pašičeva vlada zreti s tako lakomiselno ravnodušnostjo na sedanje, tako resno žalostne razmere v državi. Glad in obeno pomanjkanje nam že trkta na duri, a vlada še ni podvzela prav nobenih korakov, da zajeti draginjo in vzpostavi aprovizacijo. Aprovizacijske komisije naših velikih mest niso niti začele z delom, ker nimajo obratnega kapitala. Uradniške nabavljalne zadruge niso prejele zadostnega državnega kredita, da bi zamogle svoje člane preskrbeti z najpotrebnejšim. Iz pasivnih krajev prihaja v Beograd ena deputacija za drugo in prosi državno pomoč glede lakote, vračajo se v izlakane pokrajine s praznimi obeti. O rešitvi uradniškega vprašanja se Pašičevemu kabinetu niti ne sanja ne! Vlada gospoda Pašiča se še ni odločila, kedaj bo zopet sklicala narodno skupščino in zakonodajni odbor. Žalostna nam majka — v teh vsestransko resnih časih.

Izza kulis demokratske stranke. Dne 10. septembra bo sklican v Zagreb kongres jugoslovanskih delavcev predvsem iz vrst takozvanih naprednih strank kot na primer zmernih demokratov, tribunašev, smodlakovcev in narodnih socialistov. Šef demokratske stranke Ljuba Davidović je sklical sejo svojega kluba. Ob tej priliki bo pozval odbornike demokratskega kluba, da se udeležijo zagrebskega kongresa javnih delavcev. Na kongresu v Zagrebu hočejo ti javni delavci izmenjati med seboj misli o razpoloženju naroda, razpravljati o vzrokih današnjega občnega nezadovoljstva in kako bi se vzpostavil resničen sporazum med SHS plemeni. — Demokratski poslanci so si še needini med seboj, ali se naj kongresa udeležijo, ali ne! O Ljubi Davidoviću trdijo, da pride sigurno v Zagreb in da bo tudi on pristal na revizijo ustave, na samouprave pokrajini in obsodil z drugimi treznomiselnimi javnimi delavci Pribečevićev centralizem, ki je glavni vzrok sedanjega obče slabega položaja v naši državi. Ne smemo pozabiti na dejstvo, da bo prišlo na zagrebskem kongresu do popolnega razdvoja v demokratski stranki.

Minister Pribečević v Šibeniku. Šibeniška «Narodna Straža» opisuje prihod in bivanje Sv. Pribečevića v Šibeniku: «Včeraj se je pripeljal z avtomobilom iz Splita v naše mesto minister prosvete Svetozar Pribečević. Priprave za njegov prihod so bile izvanredno obsežne. Iz Splita je prispelo v Šibenik 50 žandarjev, še več pa iz neposredne naše okolice. Silno število policajev, agentov in detektivov iz Splita je naravnost poplaval Šibenik. S seboj so dovedli celo policijskega psa. Žandarske patrulje na konjih in peš pohajajo po mestu in predmestju navzdol in povprek. Šibenik je kakor v obsednem stanju. Demokrati v mestu tudi ne držijo rok križem. Že par dni poprej so letali gor in dol po mestu, da najdejo dovolj ljudi za sprejem, obed in večerjo gostov. V noči pred prihodom so bili vsi motorni čolni in avtomobili mobilizirani. Motorni čolni naj bi pripeljali «številne» pristaše z otokov, avtomobili pa še «številnejše» iz vasi. Napetost je velika. Okrog Sv. Mare že stoji močna žandarska patrulja. Končno, evo avtomobila z visokimi gosti: ministra Pribečevića, Krstelj in drugi. Sprejela jih je lepa četica, skrbno sestavljena od — 60 ljudi. Fiasko na celi črti. Zvečer je bila sijajna gostija. Udeležencev neznatno število, tako, da so morali zadnji čas dovesti na gostijo, kdor je bil ravno pri roki. Bilo je, pravijo, šampanjca v izobilju, zdravil v izobilju in nepopisnega veselja. Za godbo je občina poskrbela. Prebivalstvo Šibenika je ostalo pasivno, nemo gledajoč in motreč to razsipanje denarja in veselje v dobi, ko narod strada, ko Šibenik brez trgovine propada, ko narod tlačijo silni davki in duši strašna draginja — — Kako ne bi bili zadovoljni z «demokratično» upravo države!»

Delavske organizacije v Beogradu proti vladi in draginji. Po Beogradu so se vršila zadnje dni javna zborovanja delavskih organizacij, na katerih so zborovalci ogorčeno protestirali proti vladni brezbriznosti napram draginji. Govorniki so na vseh zborovanjih ostro napadali reakcionarno vlado, ki ščiti interese

špekulantov, gladne delavske mase pa po mogočnosti pritiska.

Najtežja kriza.

Za pretečeni ponedeljek je bila določena ministrska seja, ki se pa ni vršila, temveč odložila na 15. september, če pri tem ostane in se še za dalje ne odloži. Ministri morajo razpravljati o tekočih in pa o principijelnih vprašanjih samega režima in to baš je od dneva do dneva težje in tako se seje samo obljublja — in odlagajo.

Tekoči vladni posli ministrom ne delajo posebne preglavice, težko in pereče je pa vprašanje, ali naj ostane dosedanja zveza med radikali in demokrati in pod katerimi pogoji. Koalicijo bi hoteli razbiti radikali kakor tudi demokrati, samo tega ne vedo, kaj potem, ko ni na nobeni strani toliko moči, da bi se dala samostojno prevzeti vlada. Od obeh strani se vedno dela zelo nervozno na tem, da se konkurent kolikor mogoče oslabi, da se ustvari nove kombinacije za prevzem oblasti in da se poiščejo novi zavezniki. Notranje enotnosti pa že davno ni ne pri eni in ne pri drugi stranki.

V Beogradu ne nastajajo vladne krize vsled programatičnih, temveč samo vsled osebnih in strankarsko profitarjskih vprašanj, in pojavijo se še le tedaj, ko je za kulisami dobro pripravljen in do pičice izdelan novi aranžma, vsa korita razdeljena in vsi kandidati zadovoljni. In to, kar je šlo doslej, se danes ne da pripravi in urediti. Ali je preveč kandidatov, ali so pa tekmeči tako razvneti in zagriženi, da se ne dajo pobotati in pomiriti.

Demokratska stranka je razbita, od dneva do dneva se pojavlja večje število desidentov, kažejo se obrisi novih političnih skupin in celo oni demokrati, ki bi hoteli obdržati stranko, kakršna je, nimajo volje slediti Pribečeviću, ki hoče podpirati Pašiča in radikalno stranko. Radikalci čakajo, da se demokrati popolnoma razbijejo, tudi demokrati bi to prav radi videli pri radikalcih in tako se nikakor ne more pripraviti in sestaviti nov vladni aranžma, — ministrske seje se obljublja in odlagajo, — vladni gospodje so v svoji najtežji krizi.

Minister Timotijević, ki zastopa Pašiča, že dolgo vabi ministre v Beograd, po listih je dal razglasiti, da se vrši ministrska seja 4. septembra, ministri pa nočejo priti. Najprej je javil Pašič, da misli priti okrog 15. septembra in takoj na to se je oglasil tudi Pribečević, da ga poprej ne bodo videli v Beogradu. V tem se vidi zaveznitvo teh dveh vladnih veljakov in pa tudi velika zagata, v kateri se nahaja eden, kakor drugi. Oba snujeta nov vladni aranžma, pa ga ne moreta osnovati, — strankarski pajdaši v Beogradu so pa prepričani sami sebi in tudi ne vedo, kaj začeti. Izgleda celo, da se bodo popolnoma izčrpali v osebnih bojih ter vse vezi, kolikor jih je še, med strankami in v strankah, tako razrahljali, da bodo vsi Pašič-Pribečevićevi naporji brez odmeva in brez uspeha.

Če se slučajno snide par ministrov iz raznih ali pa celo iz istega vladnega tabora, je gotovo, da nastane hud prepir radi te ali one zadeve ali pa kar tako pod vtisom vladno-politične atmosfere, ki je prenasočena osebnega sovraštva in zavisti. Včeraj složni v špekulacijah in kupčijah, danes kar naenkrat divje in zagriženo v laseh, včeraj še v veliki navdušenosti skupnega cilja, danes v medsebojni težki obtožbi te ali one napa. ke. Pašičev list pobija in obtožuje Puclja po vseh dobrih trgovinah, ki jih je imel Puclj s Pašičevim sinom, pa še na hujše stvari naletimo v listih, ko se dolgoletni strankarski «drugi» zmerjajo in obtožujejo med seboj. Radikalni «Balkan» meče radikalnega prometnega ministra — «na polje», demokratski listi iznašajo umazane nakane svojih poslancov na svetlo in tako gre vse vprek v besnem sovraštvu.

Pri vsem tem pa z vedno večjim nasiljem nastopa fašistovska sodrga — «orjuna», «omladina», ali kakorkoli se že imenuje. Nasilje tu, nasilje tam, in človek se že ne spozna, katere osebe in katere nakane so vse obdane s svojimi «pretorijanci».

Po svetu.

Po Avstriji je tiskarska stavka splošna in časopisje ne izhaja.

Tretje plenarno zasedanje Zveze narodov v Ženevi se je začelo 4. t. m. Zastopanih je 44 držav. K predsednikom je bil izvoljen s 42 glasovi čilski poslanik v Londonu Edvard.

Zastoplost male antanta v društvu narodov. Posvetovanja glede imenovanja zastopnika male antante v vrhovni svet društva narodov se nadaljujejo. Ta svet obstoji iz starih stalnih članov in starih namestnikov. Kot taki so zastopniki: Brazilije, Španije, Kitajske in Belgije. Ker vsled važnosti teh držav ne bo mogoče, da bi se katerikoli izmed njih mandat odvezl, se vrše posvetovanja, ali naj se število članov poviša še za enega. To mesto bi dobila potem mala antanta in bi bil imenovan minister dr. Ninčić ali pa dr. Beneš.

Turška armada je porazila grške čete na dveh mestih. Dne 26. avgusta se je začela med Turki in Grki bitka pri Karohissarju, ki je končala po petih dneh s predorom grške

armade. Cete severno od predora so uničene, južne pa so bile poražene pri Tumluk Hussarju. Grki so izgubili zelo veliko ljudi in vojnega materiala in so na divjem pobegu pred Turki. Grški kralj Konstantin prosi antanto za posredovanje. Po tem porazu bodo Grki prisiljeni, da izpraznijo Malo Azijo.

Elektrizacija Rusije. Od leta 1917 pa do prve polovice lanskega leta so zgradili Rusi 123 elektrarnic, in sicer: 1. 1917 eno, 1. 1918 že 6, 1. leta 1919 osem, leta 1920 kar 49, ter v prvi polovici lanskega leta nič manj kot 57. Pri ogromni prostranosti ruske države je to vsekako skromno delo, pa vendar priča, da misel elektrizacije tudi v sila viharne časih ni ostala samo na papirju, ampak se je deloma uresničila. Oče ideje splošne ruske elektrizacije je inženir Križanovskij, človek širokega, znanstvenega in praktičnega razuma. Njegovo prepričanje o možnosti temeljite izvedbe elektrizacijskega načrta je tako veliko in tako vplivno, da se prenaša na vso njegovo okolico in fasciniira lepo vrsto novih delavcev. Celo sovjeti si skušajo s pospeševanjem elektrizacije pridobiti in nase navezati široke mase ruskega naroda. Saj je mužik ves navdušen za toli pripravno električno luč, za toli praktično gonilno silo! To sovjeti dobro vedo, zato je vodja ruske revolucije izrekel pomembne besede: Brez elektrizacije se ne da ustvariti iz Ruske komunistične države. Sedanji načrt ruske elektrizacije potrebuje v izvršitev najmanj 10—15 let ter obsega: stavbo 30 velikih električnih central s parnim pogonom ali z izkoriščanjem vodne energije, v skupni moči približno 1 in pol milijona kilovatov. Važno je pa tudi dejstvo, da je ruska dežela neizmerno bogata z bakrom in drugimi dragi mikovini, ki so bistven del električnih naprav. In kakor ima Ruska danes najdaljšo železniško progo na svetu, tako bo imela tudi največje električne naprave, ko se uresniči ogromen načrt ruskega inženirja Križanovskega.

Amerika proti črnem ob Renu. Senator Hittcock je zahteval v washingtonskem senatu zameno črnih čet ob Renu. V svojem govoru je povdarjal, da je dolžnost Amerike, da odločno protestira proti uporabi črnih čet proti belokožcem.

Rudarski štrajk v Kanadi končan. Rudarji v Kanadi, ki so dalje časa štrajkali, so sprejeli z veliko večino novo plačno tarifo.

Bolgarija in Bolgari.

BOLGARSKA JAVNOST.

«L'Echo de Bulgarie»: Pred svojim odhodom v Marijine Toplice in Prago je zunanji minister dr. Ninčič smatral za potrebno, govoriti tudi o zadnjem negativnem odgovoru Bolgarije na beograjsko noto, v kateri se zahteva razpust nekaterih društev in odstranitev nekaterih uradnikov iz obmejne službe, češ, da so v zvezi s terorističnimi organizacijami v Macedoniji. Dr. Ninčič je znatno ublažil ton beograjskih državnikov in javnosti. Sicer dvomi v iskenost in apel sporazuma z Bolgari, vendar pa njegova izjava ne vsebuje nobenih groženj, na kakršne smo bili vajeni, še pred kratkem. Neverovanje beograjskih državnikov v bolgarsko iskrenost in dobro voljo za sporazum je vspricho stvarnosti težko razumeti. Politika večnega zastraševanja je nevzdržljiva in more roditi le negativne rezultate v trenutku, ko bi bilo potrebno imeti vse energije na svoji strani. Ninčič je s povečanjem grško-srbske zveze napram Bolgariji zopet padel v stare grehe jugoslovanske politike.

Isti list: Po končani vojni se je položaj Avstrije vedno bolj slabšal in bili so trenutki, kakor v zadnjem času, ko je bila katastrofa neizogibna. Draginja narašča v fantastične višine. Neštevilne ovire otežujejo dunajsko vlado v žalostnem obdobju mlade republike. Strahovi viti poraz ima svoje korenine v mirovni pogodbi, v kolikor si niso Avstriji sami krivi svojega stanja. Po podpisu šenžermenske pogodbe so velesile začele misliti na pomoč Avstriji. Zal, inicijative Zveze narodov niso rodile zaželenih praktičnih rezultatov. Načrt za pomoč je ostal mrtva črka kljub sklepu reparacijske komisije, da v korist republike odstopa od svojih zahtev vojne odškodnine iz avstrijskih virov.

Tudi načrt emisijske banke, ki naj bi olajšala finančno ozdravljenje države, ima prebroditi resne težave in zavezniški državniki na setanku v Londonu so spoznali nemožnost dovoliti Avstriji nove predujme. Velesile so se s tem razbremenile tega problema, ki je ponovno prepuščen v rešitev Zvezi narodov. Kakšni bodo rezultati? S tem je položaj znatno poslabšan in državni kancler Seipel je moral nastopiti pot svojega predhodnika Rennerja v tujino, da odvrne grozečo propast svoje zemlje. Njegova izjava, da je avstrijsko vprašanje odslej predvsem političen problem, je izzvala razne komentarje in predloge. Seipelovi razgovori v Pragi, v Berlinu in v Veroni so vzbudili veliko zanimanje med državniki. Vsi zunanji uradi se zavedajo pomena popolnega razpada Avstrije v Evropi. Razumljivo je tudi veliko zanimanje Prage napram sosedni republiki, s katero jo vežejo gospodarske in politične vezi. — Tudi Italija je zainteresirana na utrditvi položaja v Srednji Evropi. Brez skupne pomoči vseh držav, zlasti njenih sosedov, Avstrija se ne bo izvila iz sedanje krize. Gre tudi za tem, da se sploh brišejo vsa reparacijska bremena iz mirovnih pogodb. Z ozirom na vse to je kancler Seipel dal precej v svoji izjavi ugodne utise iz svojega potovanja ob povratku na Dunaj. Izjavil je prepričanje, da bo rezultate svojega potovanja mogel uresničiti v definitivnih predlogih za sredstva, ki naj odpravijo vsako nevarnost gospodarskega poraza. — Iskreno želimo, da do tega pride. Avstrija je v Srednji Evropi miroljuben življenjski in njena utrditev bi mnogo pripomogla k ohranitvi miru.

Den: Ninčičeva izjava glede Grčije predstavlja priznanje, da je zveza Srbije z Grčijo potrebna Jugoslaviji proti Bolgarom in da bo Beograd v trakijskem problemu vedno na strani Grčije. Mi jemljemo k znanju to priznanje.

«Nezavisnost»: Črna točka srbske zunanje politike je vedno Bolgarija. Boje se bolgarskih četašev, boje se zblizanja nas s katerikoli sosedom Srbije. — Da ostane Bolgarija osamljena, je Srbija pripravljena pozabiti svoje sovraštvo napram Grčiji (in njeno izdajstvo napram Srbiji v l. 1914. — Op. pr.) Vse to dela Srbija iz neutrušene želje pridobiti si nadvlado na Balkanu. Ona hoče, da Bolgarija bodi okleščena, osamljena in uničena. Taka je namreč bila srbska politika tudi pred osvobojenjem Bolgarije. Nejski mir je posvečen tej srbski hegemoniji na Balkanu. Alarm, ki je nastal v Beogradu vsled vesti, da je Beneš baje povabil Bolgarijo v Malb antanto, nudi dovolj svetlosti na resničen položaj srbsko-bolgarskega razmerja. Srbija se boji, da bi Bolgarija utegnila pridobiti ugodnejše razmerje s srbskimi zavezniki.

SVETOVNA JAVNOST.

«Giornale d'Italia»: Med Prago in Beogradem je podpisana vojaška konvencija. Ali pa obstoja v Srednji Evropi tako resna nevarnost, ki zahteva tako važno konvencijo? Jugoslovanski listi pravijo, da je ta nevarnost pri Madžarih in Bolgarih. Nemogoče je, da bi Bolgarija in Madžarska mogle resno misliti na kako ofenzivo proti njunim sosedom. Jugoslovanski in čehoslovanski panslavisti mislijo, da je mogoče napraviti slovanski blok v središču Evrope, ki bi prevzel nasledstvo Rusije. (Zakaj pa ne? In če se k temu bloku pridruži še Bolgarija?! — Op. pr.)

«L'Echo National»: Važnost sestanka v Marijinih Toplicah ni podcenjevati. Mala antanta ima polno pravico interesirati se za nemirno Nemčijo. Združitev Avstrije z Nemčijo pomenja za Malo antanto in Poljsko isto, kar za Francijo. Z druge strani pa razširjenje Male antante vznemirja Italijo, ki želi preprečiti koridor med Čehoslovasko in Jugoslavijo. Zato si Italija prizadeva pritegniti v svoje sfere Avstrijo in tako preprečiti podunavsko konfederacijo, katera bi zavzela mesto močne velesile. Vsekakor se bližajo dogodki velike važnosti.

Beleške.

Učitelji kličejo žandarje. V nedeljo, dne 3. septembra je bil na Bledu občni zbor Udruženja jugoslovanskega učiteljstva, pokrajina Ljubljana. Gospodje učitelji, od ljudstva plačani, so sklenili resolucijo, v kateri zapovedujejo: «Šola je državna institucija! Otroci in mladina se naj torej vzgajajo ne tako, kakor zahteva ljudstvo, kakor hočejo starši, marveč kakor komandira beograjska vlada, odnosno prosvetni minister. Tako zaukazujejo gospodje demokratični učitelji, ljudstvo pa mora molčati in učitelje plačevati. Gospodje demokratični učitelji, katerim je pod sedanjjo vlado zelo zrastel greben, so na Bledu nadalje zaukazali: «Kdor učitelj, ta Sokol!» Izdali so v obliki sklepa in resolucije dekret: Vsa mladinska vzgoje se mora sokolizirati! Tako zapovedujemo mi, gospodje demokratični učitelji! Kaj pa ljudstvo? To sme in tudi more plačati sokolstvo, protikrščansko vzgojo, druge pravice pa nima. Kako bi tudi pod sedanjjo vlado smelo ljudstvo kaj govoriti! Proti sokoliziranju se ljudstvo niti boriti ne sme. Gospodje demokratični učitelji so namreč v posebni blejski resoluciji izdali zapoved: «Protisokolska borba je bila začeta iz političnih ozirov. Najodločnejše protestiramo, da bi se jo zanašalo tudi v šole». Gospodje demokratični učitelji pa so šli še dalje v svoji zagrizeni domišljiji in objestnosti. Oni naravnost kličejo policaje in žandarje nad krščanska mladinska društva in šole, kjer delujejo krščansko misleči učitelji. Sklenili so namreč to nezasišano resolucijo: «Vsa mladinska društva in šole, ki jih vodijo osebe, pripadajoče po svojem značaju političnim strankam, borečim se proti ustavi in dinastiji, naj se primerno nadzorujejo». Specijelno zoper slovensko duhovščino so demokratični učitelji naperili to resolucijo: «Obžalujemo, da duhovščina učiteljstvu otežkoča izvenšolsko izobraževanje ljudstva». Tako so slovenski demokratični učitelji denuncirali Beogradu ne samo svoje krščansko misleče tovariše, marveč celokupno slovensko duhovščino in ogromno večino slovenskega ljudstva. Sklepi blejskega učiteljskega zbora so tako gorostasni in nečuvni, da jim nikjer na svetu med učiteljstvom ni najti para.

Lista konfidentov v Beogradu. Javnosti je vprašanje konfidentske in avstrijske špijonske liste, o kateri se je po preobratu toliko govorilo, precej jasno. — Dolgo in odločno se je zahtevalo, da se ta lista obelodani, to pa ni šlo v račun beograjskim državotvorcem in zato so prav hitro vse konfidentske spise in avstrijske arhive enostavno konfiscirali ter odnesli v Beograd, kjer vse to požira prah in tema. Beograjske «Novosti» sedaj vprašujejo, kaj je s spisi konfidentov ter javljajo, da je bil upokojen neki pukovnik, ker se je njegovo ime našlo v teh aktih. Istotako se trdi, da se nahajajo dokumenti, ki strašno kompromitirajo neko osebnost, ki zavzema sedaj najvišje mesto v vojski. List zahteva od vlade, da v imenu morale in poštenja objavi imena, ki se nahajajo v teh spisih. Beležimo to zahtevo beograjskega lista, ker se z njo strinjamo, priznati pa moramo, da ne verjamemo, da bi vlada tem zahtevam zadostila iz jasnega razloga, ker je med bivšimi avstrijskimi špijoni mnogo ljudi, ki so stebri današnjega režima in naivno je od režima zahtevati, naj se sam razkrinka.

Čehi v Hrvatskem primorju. Hrvatska kopališča, zlasti v našem Primorju, letos so polna Čehov. Kamor prideš, povsod čuješ češko besedo. Čehom prav pride stanje njihove in naše valute ter pri nas bolj izhajajo, kot doma. Naš svet rad vidi tujce, v Čehih pa gleda še Slovane, če tudi nastop njihove vlade proti nam Hrva-

tom manjša simpatije, ki smo jih poprej imeli. Dobro pa je tudi, da pridejo Čehi k nam, ter se na lastne oči prepričajo, kak je režim, ki ga čehoslovaska vlada na škodo slovanstva vzdržuje in podpira. To bi bila vsaj nekaka korist od njihovega bivanja pri nas, ker materijalne koristi Čehi pri svoji štedljivosti pri nas itak ne puščajo. Samo to nas neugodno dirne, da kažejo ob tem deficitu bratje Čehi še neke okupatorske tendence. S seboj so prinesli razglednice in te pošiljajo sedaj po svetu s tem le napisom: «Boška, češke morske lažne na otroke Krku i Istri». Torej naša hrvatska Baška je postala češko morsko kopališče! Bogzna, mogoče so Baško kupili po kakšnem tajnem dogovoru od beograjske vlade? Nekoč — v 15. veku je Sigismund prodal Dalmacijo Mlečanom, zakaj ne bi Srbi prodali Baško Čehom? Saj ne bi šlo iz njihovega! («Hrvat» št. 750.)

Neumne in neumestne senzacije. V prilog režimskih političnih tendenc se že od nekdaj pojavljajo v vladnih listih vsakovrstne senzacije, ki naj bi pokazale pretečo nevarnost in pa to, da so današnji vladinovi, kakoršni so neobhodno potrebni v rešitvi ogrožene države. Tokrat se je posebno izkazala policajdemokratska «Riječ» iz Zagreba, ki prinaša tole beograjsko poročilo: «Predsedništvo ministrskega sveta je dobilo večeraj poročilo od ministrstva pošte in brzojava, da je v zadnjem času opaženo, kako se iz Zagreba pošiljajo v južne kraje paketi, ki so zelo težki. Da bi se dognalo, kaj je v njih, se je sestavila posebna komisija, ki je te pakete odpirala. Eden od teh paketov je bil poslan na ime nekega vojaka in vseboval je nemški revolver najnovejšega modela z municijo in nemško strojno puško, sistem «para bellum», kar pomeni, pripravljaj se na vojno. Ta strojna puška je napravljena po nemškem vojnem revolverju, sistem «para bellum», da se sestavi, razstavi, zloži, ima 50 nabojev, je zelo lahka, zložena se lahko nosi v žepu in pod suknjo in v eni minuti lahko izstrelji 80 patronov. Izvedena je preiskava ter izgleda, da je to orožje namenjeno Turkom v okolici Bitolja». — Čuditi se moramo listom, ki si upajo servirati polno takih in podobnih gorostasnosti! Ta senzacija je pač še posebno debela. Ali ni originalno, da dobiva sumljive pakete vojak, ki ima že itak od države morilno orožje v roki, da ima čudoviti mitraljez (strojna puška) 50 nabojev, izmeče jih pa 80 v eni minuti, da so paketi zelo težki, puške pa tako lahke, da se lahko nosijo v žepu! — Če si že izmišljujejo in lažejo, naj bi si vsaj po pameti izmišljali.

Gozdovi v plamenih.

Leto za letom, zlasti pa v zadnjem času se pojavljajo čisto in pogubonosno veliki gozdni požari. Zdaj iz Bosne, zdaj iz Črne gore, zdaj iz Macedonije se javljajo po listih veliki gozdni požari istočasno na mnogih mestih, nikdar se pa ne čuje in ne poroča, kaj je ministrstvo gozdov proti temu ukrenilo. O gozdovih, o tem velikem državnem premoženju samo čujemo, da gori, ali pa da se brezvestno spravljajo v izkoriščevalne in špekulativne roke ljudi, ki imajo zaslobo in prijateljstvo pri ministristvu za šume in rude.

Zanikernost državne uprave glede gozdov dobro opisuje zagrebški «Jutarnji list», ki pravi: V brzovlaku Ljubljana—Zagreb se je vozil neki dan tujec-trgovec iz Švice. V Zidanem mostu opazi, kako se iz gozda vrh gore vije dim. Zagleda se bolj pozorno in vidi, da gori gozd. Takoj opozori na to sopotnika Slovenca. Vlak obstane na postaji, Slovenec pa gre k žandarju, ki je na postaji stražil. Žandar je sicer pogledal proti bregu, pa takoj skomignil z ramo: «Kakor se je zažgalo, tako se bo tudi pogasilo!» — Slovenec je skočil v vagon in vlakovodja je dal signal — — —

Če že organi javne varnosti v Sloveniji tako postopajo v slučaju gozdnih požarov, kaj se more potem od takih organov pričakovati neke v Macedoniji? — Kakor je ta žandar ljubljanske brigade ravnodušen ob gozdnem požaru, tako je ravnodušen tudi gospodin minister šume in rude, ki v prepričanju, da je država gozdov bogata, prav nič ne ukrene, da se ogromni požari lokalizirajo in tudi strokovnjakov, ki jih je gotovo dosti v naših krajih, ne vpraša, kaj bi se dalo storiti, da se gozdovi zavarujejo in rešijo.

Lani so gozdovi mesec dni goreli, — ministrstvo je molčalo. Letos so goreli gozdovi tri tedne, nekateri gori jo še sedaj, in nikdo se ne gane, nikdo se ne briga za te gozdove, ki vendar predstavljajo ogromno bogastvo. — Srežki načelniki dvigajo sicer nekaj hrupa proti požarju, seljaki prav radi rešujejo hoste, zlasti oni, v Macedoniji, katerim nudi gozd varstvo in zaklon pred zasledujočo omastjo. Ali to ni dosti! V Bosni, Liki, Hercegovini so bili lani silni gozdni požari, gorela je pa tudi Zagrebška gora, ali vse to in naj se zopet letos ponavlja in še poveča, še vedno ni dovolj za ministrstvo, da bi začelo razmišljati o problemu požarja.

V ministristvu je sedaj vse centralizirano, centralizem pa pomeni, kakor nas učijo izkušnje, nazadovanje, niveliranje vse in vsega na nižje! Vsak naš centralizem se lahko imenuje škodljiv in nazadnjaški. Vzemite katerokoli panogo državne uprave, povsod najdete škodljive posledice centralizacije, najdete ljudi, ki se borijo proti temu, ne najdete pa takih, ki bi vam priznali, kar je že tako očitno. Kako se pri nas dela, kadar se užge hosta, naj pokaže tale primer. Državno gozdovje v Jastrepcu je postalo žrtev požarja. Kmetje so odšli, da lokalizirajo ogenj, a zastoj so bili vsi napor. Pomanjkanje vode je boj proti ognju onemogočilo. K sreči je pa začelo deževati, in ogenj je bil pogašen. In mesto, da bi se izdalo poročilo, ki bi navedlo, da je dež udušil požar, se je samo poročalo, da se je «posrečilo» ogenj zadušiti. Jasno, da si je hotel pri tem nekdo zaslužiti odlikovanje. Ko čuje minister za šume in ru-

de, da se je posrečilo državnim organom zadušiti ogenj v enem gozdu, že takoj misli, da sploh ni potrebna organizacija gozdne protipožarne službe v tej državi. Da je ta služba vendarle potrebna, nam lahko nudi dokaze splošno znano dejstvo, da je v tej državi vsled razmer, kakršne so, več takih ljudi, ki bi gozdove zažigali, kot pa takih, ki bi zažgane gozdove gasili. Tako, gozdovi so prepuščeni ognju in država izgublja letno na sto in sto dinarjev. — — —

List navaja potem, kako se v drugih državah preprečujejo in dušijo gozdni požari, kako se pripravljajo nasipi in rečni kanali, kako kemiki in botaniki iščejo uspešna protipožarna sredstva, kako je organizirana stalna protipožarna služba, dočim se pri nas k večjemu seljake z vilami in golido pošlje proti ognju. Samo pri nas smo v pogledu varstva gozdov ostali na nivo-u bivše turške uprave v Macedoniji in bil bi skrajni čas, da se neha mirno in brezbržno gledati, kako ogenj svobodno in neusmiljeno pustoši gozdove in kako milijoni in milijoni ginejo v plamenu, skrajni čas je že, da ministri in državni organi nehajo migati z ramo, ko vidi jo gozdove v ognju.

POZOR! Dijaki in starši! POZOR!

Začetek šolskega leta je prišel. Treba bo kupiti novih knjig in raznih šolskih potrebščin.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta 5 priporoča:

Knjige za vse šole - raznovrstne zvezke - risalne bloke - papir - sestila - svinčnike - peresa - ravnila - radirke - sploh vse potrebščine, ki se rabijo v srednjih, meščanskih in ljudskih šolah.

Postrežba solidna in točna - cene kolikor mogoče nizke. Za obilen obisk se priporoča

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta 5.

Dnevne novice.

Petkova številka Straže odpade radi praznika.

Duhovniške vesti. Profesorjem bogoslovja na mariborskem bogoslovnem semenišču je imenovan gospod videmski kaplan Vincenc Močnik, ki bo predaval cerkveno pravo in zgodovino. — V Vidmu ob Savi je umrl dne 4. t. m. ob 23. uri č. g. vpokojeni župnik Vinko Čepin in bo pokopan v četrtlet ob 10. uri predpoldne.

Katoliški shod v Brežicah. Te prekrasne manifestacije, ki se je vršila v nedeljo, dne 3. t. m., se je udeležilo nad 6000 zborovalcev. Obhod s kolodvora proti mestu je bil nekaj sijajnega: godba, Orli, Orlice, 11 društvenih zastav, organizacije iz Kranjske, Štajerske in bratske Hrvatske. . . . Pridigoval je č. g. dr. Walland, ravnatelj salezijanskega zavoda na Ravniku, o krasnem predmetu: «s Kristusom prožeti vse naše življenje in delo!» Pridigar je v vnešenih besedah povdaril, da najdemo Kristusa le v cerkvi in njeni duhovski oblasti. Po maši je otvoril zborovanje č. g. kaplan Arlič, pozdravil navzoče ter predlagal sledeče predsedstvo: nar. posl. Jožef Skoberne, predsednik; Fr. Podvinski, Globoko, I. podpredsednik; Maks Habinc, Brežice II. podpredsednik; Martin Kozinc, Sevnica, III. podpredsednik; Jožef Tratnik, župnik v Rajhenburgu zapisnikar. Predsedstvo je bilo z burnim odobravanjem sprejeto. Nato je govoril poslanec dr. Anton Korošec o zahtevi katoliške cerkve v Jugoslaviji: o avtonomiji cerkve. — Čeprav nam delajo pravoslavne vlade silne težave, nas to ne sme plašiti, ker se bomo krepili kljub vsem kraljevim manifestom. O krščanski vzgoji je govoril gosp. prof. Vesenjak. Razen gospoda Neumeka iz Pišec so vsi odobravalni njegov govor. Poslanec dr. Janko Šinrak je govoril o socialnih nalogah katoličanov in Cerkev. — Kjer se cerkev ne briga za ljudske potrebe, tam se tudi ljudstvo obrača od nje. Glavni urednik Fr. Smodej je govoril o nalogah in reorganizaciji izobraževalnih društev ter o tisku. Resolucije je utemljeval in predlagal g. župnik Tratnik. Bile so soglasno sprejete. Ob soglasnem navdušenju se je veličastni shod zaključil. Vsem udeležencem bo ostal v lepem spominu.

Orlovski tabor v Murški Soboti. Premurje je v nedeljo slavilo lepo orlovsko slavnost, katere se je udeležilo ogromno število našega prekmurskega ljudstva in do tisoč petsto Orlov, Orlic in nadebudnega naraščaja v krajih. Sprevod je bil nadvse impozanten. — Slovesno sv. mašo je daroval preč. g. posl. dr. Hohnjec, lep cerkveni govor pa je imel domači g. kaplan Kranč. Cerkev je bila nabito polna. Pred cerkvijo je govoril g. poslanec dr. Hohnjec o slovenstvu in krščanstvu, na to pa predsednik ljutomerskega okrožja br. Novak, sestra Micika Črček iz Središča (naravnost s pesniškim zanosom) in neki prekmurski učitelj. Po kratkem nagovoru je br. Novak zaprisegel prekmurske Orle in Orlice, na kar je spregovoril še nekaj navduševalnih besed predsednik mariborskega Orla br. Radeček. Sprevod je na to krenil pred evangelijsko cerkev, kjer je govoril g. poslanec dr. Hohnjec o potrebi skupnega nastopa kristjanov proti brezverstvu, nakar so bili zapriseženi še Orli in Orlice evangelijske vere. (Konkreten dokaz za skupno delovanje vseh krščanskih cerkev za obrambo vsem, skupnih Kristusovih načel pred brezverstvom!) Popoldne je bila obilno obiskana orlovska telovadba. Moralen uspeh je naravnost sijajen in tudi gmočni uspeh ne zaostaja daleč za njim. Obširnejše poročilo prinese «Slov. Gospodar».

Jugoslovanski konzulat v Grazu. Konzulati v inozemstvu imajo nalog, zastopati interese lastne države

in državljanov, naseljenih v inozemstvu. Med tem, ko se nemški in češki konzulat pobrigata v veliki meri za svoje državljane, je jugoslovanski konzulat v tej zadevi čisto pasiven. Znano je, da živi na Štajerskem in posebej v Grazu precejšnje število Slovencev, ali žalibog, da konzulat v Grazu za iste in za brate Hrvate nima niti najmanjšega srca in čuta. Vse, kar ta konzulat «nolens volens» za nje stori, obstoja izključno le v vidiranju potnih listov in pobiranju taks. Predstavnik tega urada je neki Dalmatinec, ki ima po tekočem kurzu dnevno najmanj 700 dinarjev v avstrijski valuti torej okoli 6—700.000 av. K dnevno ali 21 milijonov mesečne plače. Ta gospod se masti pri pečenki in buteljkah, njegovo osebje, večinoma Slovenci, pa trpi lakoto, ker jim za sedem urno naporno delo ne plača več, kakor 2 franc. franka, to je 14 dinarjev na dan, in še to po kurzu začetkom istega mesca, Meseca majnika je zaprosilo to osebje dr. Kukovca za intervencijo radi zboljšanja svojih gmočnih razmer, ali o kakšnem zboljšanju ni duha ne sluha. Pri češkem konzulatu dobi na primer sluga 1000 in pisarniški uradnik 1500 čeških K mesečno po tekočem kurzu, to je najmanj desetkrat več, kakor njegov tovariš Jugoslovčan. Tamkaj tudi ni take vnebovpijoče krivične razlike med plačo predstavnika in pridelnega osebja, ter se opaža tamkaj splošni red, zadovoljstvo in vsestranska zaščita lastnih državljanov, med tem, ko se o jugoslovanskem konzulatu slišijo pregosto le najžalostnejše opazke in zabavljanje. Pred nedavnim je bil temu konzulatu pridelen kot namestnik konzulata neki mladi gospodič, ki je radi prevelike plače in nezaposlenosti v največjem razkošju noč in dan v krogih ničvrednih in lahkomiselnih žensk popival ter uganjal lumparije v takšni meri, da je bil končno izgnan iz mesta. Na eni strani trotom-parazitom prevelike plače, osebju pa, ki mora delati celi ljuhi dan, da mu poka v prstih, pa za življenje premalo, za smrt pa preveč. Opisano se pa ne dogaja samo pri navedenem uradu, marveč vsepovsod, in zato je pa tudi vsepovsod nezadovoljnost in beda. Kljub temu najdemo pa še dovolj tako zaslepljenih uradnikov — trpinov, ki so z dušo in telesom vneti za — — centralistični nered.

Ureditev obmejnega prometa. Dne 30. avgusta t. l. je poslovala v Gor. Cmureku komisija za ureditev obmejnega prometa med našo državo in Avstrijsko republiko. Sprejemala je želje in pritožbe prebivalstva z ozirom na obmejni promet in sicer v glavnem ureditev železniškega prometa preko Špilja v Maribor in Radgona—Ljutomer, da se dovoli tod potovati z navadno obmejno izkaznico. Razpravljalo se je tudi o ožjem gospodarskem prometu, kakor prevozu žita v mlino in hlodov na žage onstran meje v slučaju pomanjkljivega obratovanja mlinov in žag na našem ozemlju ob meji, v olajšavah vožnje z živino čez mejo in pa o tem, da se dovoli prenos manjših svot denarja naše valute v svrhu zamenjave in nakupa raznih gospodarskih potrebščin v trgu Cmurek v Avstriji, dokler se tostran ne ustanovi kakšna menjalnica. Nadalje radi izvrševanja dela rokodelskih obrtnikov iz Avstrije v obmejni coni in pa poslovanja zdravnikov, živinozdravnikov in babic od onstran meje v slučaju, da teh tostran primanjkuje, ali pa se istih v nujnih slučajih radi oddaljenosti ne zmore dobiti. Od strani komisije nam je bilo zagotovljeno posredovanje na kompetentnem mestu, da se našim prošnjam in potrebam prav kmalu ugodí. Članom komisije po predsedstvu vladnega svetnika g. dr. Vodopivca, kakor tudi državnemu poslancu g. Roškarju, ki je kot edini prav vneto zastopal naše interese, izrekamo tem potom našo iskreno zahvalo. V Gornji Cmurek je prišel tudi samostojni poslanec Mermolac, toda prišel je prepozno, ker je med tem komisija svoje poslovanje že zaključila, torej ni mogel priti do besede. Ni nam žal, da je prišel prepozno, kajti če bi bil prišel pravočasno, bi bil prav gotovo stvari več škodoval nego koristil. Več županov obmejnih občin.

Uradniško vprašanje pri nas in v Srbiji. Naše ubogo uradništvo se čudi, zakaj se vlada tako obotavlja, da bi že vendar enkrat rešila uradniško vprašanje. Na vseh zborovanjih naših prečanskih uradniških organizacij se naglašja zahteva po rešitvi pragmatike. — Tako pri nas v preku — a v blaženi Srbiji se državni uradniki niti ne zmenijo, da bi zahtevali od vlade rešitev uradniškega vprašanja, ker ga pridno, od mesca do mesca rešujejo sami potom bogate postranske «zarade», ki presega daleč njihovo mesečno plačo. Beograjsko časopisje nikdar ne apelira na vlado, da bi se lotila zboljšanja žalostnega stanja državnih uslužbencev, ker se dobro zaveda svoječasnega Davidovičevega recepta o postranskem zaslužku, katerega je priporočal tudi prečanskemu uradništvu. Z zavlačevanjem pragmatike vlada naravnost sili naše pošteno uradništvo, da se oprime korupcijske postranske «zarade», ki je prešla srbijanskemu državnemu namestniku v kri in meso.

Sokolska slavnost v Mihovcih pri Veliki Nedelji. Ormožanci in Središčani so napovedali za nedeljo, dne 3. septembra t. l. ob priliki cerkvenega oproščenja veliko sokolsko slavnost z godbo, koncertom in javno telovadbo. Velikonedeljanci posebno pa mi Mihovčani smo z radovednostjo pričakovali dohod ormoške sokolske župe. Prikorakali so po 2. uri na čelu godbe skozi Mihovce k Veliki Nedelji na žegnanje. Ljudje so gledali in rekli, glejte jih Sokole, kako so postali v novejšem času pobožni, kar k večernicam so prišli semkaj k nam. Prešli smo te pobožne dušice, za kojih zduševanje se največ potegujeta ormoški okrajni sodnik Zemljč in središki dohtar Tavčar in še financer pravi papež iz Ormoža. Njih uspehi pa so naravnost pod ničlo. Ne vemo, če vera peša, ako ne, je pa Sokol v razpadu kajti če bi ta vzorna četa vstopila v cerkev, kot se je pričakovalo, bi ostala cerkev pač do treh kotov prazna in v

četrtm bi bilo videti le malo vernih ljudi. Sokolsko drevo, ki je bilo nekda v Ormožu posajeno s tolikim krikom in vikom, hira pri korenini vkljub zalivanju z zlatim dežjem od vseh mogočih strani. Voditeljem, ki so plačani z davčnimi penazi, danes ljudstvo več ne zaupa, to je pokazala sokolska slavnost pri Veliki Nedelji. Pametni možje pa so rekli: še eno leto ali dve, ko bodo ti, od države plačani centralisti, danes krvosesi ljudstva, hodili sami po sokolskih veselicah okrog, k večjemu jih zna spremljati še godba na tej rajši žalostni.

V zastopstvo jugoslovanske žurnalistike so odpotovali na državne stroške na Poljsko: eden od beograjske demokratske «Politike», eden od beograjskega «Vremena», eden od beograjskega «Trgovinskega Glasnika», eden od zagrebske policajdemokratske «Riječi» in eden od ljubljanskega «Jutra». Novi predsednik beograjske novinarske sekcije g. Milan Komadinić je pa poslal poljskim novinarjem brzojav, v katerem pravi, da novinarji, ki pridejo sedaj iz Jugoslavije na Poljsko, niso predstavniki naše žurnalistike, niso tolmači našega javnega mnenja, temveč samo izbrani odposlanci in varovanci današnje vlade.

Stavka in orožništvo. Iz Trbovelj se nam poroča: Ob priliki stavke trboveljskih rudarjev so poslali v Trbovlje nič manj nego 15 orožnikov. Ker je bilo to že v drugi polovici meseca, je umavno, da nobeden teh orožnikov ni imel niti ficka v žepu, kajti znano je, kako sramotno nizko plačo dobivajo naši orožniki, čeprav morajo vestno opravljati svojo odgovorno in trudapolno službo. Kakor zremo, mora orožnik za cel mesec vnaprej založiti denar za hrano, a v Trbovlje so morali iti. Tamkaj so si pa morali plačati hrano, toda kako, ko so bili vsi praznih žepov. Po 11 ur so stali v službi lačni in žejni; seveda, za naše orožništvo ni denarja. Da, da, štedi se pri nas tam, kjer bi ne bilo potrebno, a milijoni se pa razsipavajo za nepotrebne reči!

Akademski kolegij v Ljubljani. Tovariše akademike, ki nameravajo prositi za sprejem v akad. kolegij za prihodnje šolsko leto, opozarjamo, da se dobe tozadevni formularji pri vratarju akad. kolegija. Prošnje je vložiti čimprej ravnateljstvu akad. kolegija; zadnji rok je 7. oktober 1922. Tovariši, ki žele informacij in formularje, naj se obrnejo na organizacijo stanov. akad. kolegija, Kolodvorska ulica 22. Priložiti je kuverto in 2 dinarja. — Odbor organizacije stanovalcev akad. kolegija.

Mrtvo truplo v Savi. (Dopis iz Rečice ob Paki). — Splavarji g. Jožefa Meklav so videli dne 1. septembra v Savi pri Podsedu žensko truplo, srednje velike postave. Bila je popolnoma oblečena v belo bluzo s črnimi pikami in modro krilo z velikimi rdečimi pikami. — Imela je črne lase in je bila stara okoli 25 let. Na leti roki je imela prstan z modrim kamnom. Po mislih splavarjev je truplo bilo v vodi že nekaj dni in kakor je bilo spoznati po obleki je bila Slovenka. Ako se kedo za zadevo zanima, lahko izve več podrobnosti od zgoraj navedenih splavarjev.

Naša glavna pristanišča ob Jadranu bo obiskal angleški general na drednautu «Ario Duce». Obisku admiral britanske flote pripisujejo izvanredno važnost.

Tobačna tovarna v Podgorici. Pred vojno je bila v Podgorici v Črni gori velika tovarna tobaka, ki je med vojno skoraj popolnoma propadla. Uničena je instalacija in tudi poslopje je močno poškodovano. Ker je v Črni gori tobačna tovarna zelo potrebna, je v letošnji proračun vnešena tudi svota od 50 milijonov dinarjev in sedaj se zahteva, da se s temi sredstvi podgoriška tobačna tovarna nujno uredi in popravi.

Delegacija ministrstva finance objavlja uradno: Ker so se pojavili falsifikati takšnih mark (kolkov) v vrednosti 10 in 30 dinarjev emisije, ki velja v pokrajinah izven Srbije in Crnogore, je odredila generalna direkcija posrednih poreza z razpisom št. 21.497—1922, da se vzameta te dve kategoriji kolkov s 16. septembrom 1922 iz prometa in da s tem dnevom prestaneta veljati. Taksne marke teh dveh kategorij se zamenjavajo proti izpravnim takšnim markam do zveštega 15. decembra 1922 po veljavnih predpisih.

Goriška Matica v Gorici bo izdala tudi letos tri lepe knjige kot: koledar, Zabavna knjižica III. zvezek in Sirahova knjiga. Koledarju bo tudi priložen zemljevid vsega od Itlijancev zasedenega jugoslovanskega ozemlja. Zabavno knjižico je priredil pisatelj in pesnik dr. Gradnik. Sirahovo knjigo pa profesor dr. Pavlica. Naročijo se pri Goriški Matici v Gorici in stanejo za Jugoslavijo 20 dinarjev. Naročajte si te prelepe knjige.

SOLSKA VPISOVANJA.

Na državni realni gimnaziji v Celju se vrše sprejemni izpiti za I. razred v sredo, 13. t. m. ob 8. uri dopoldne. Vpisovanje učencev v II.—VIII. razred istega dne od 9. ure naprej; ponavljalni in dodatni izpiti v torek, 12. septembra. Otvoritev šolskega leta je 14. sept. ob 8. uri dopoldne s skupno službo božjo. — Ravnateljstvo.

Na meščanski šoli v Ljutomeru se sprejme še nekaj dečkov. Vpiše se lahko vsak dan do 14. t. m., ko je ob 8. uri sv. maša. Redni pouk se prične 15. t. m. Prinešiti je s seboj krstni list in zadnje šolsko naznanilo. Ker je šola kmetijskega značaja in se otvori letos 4. razred, bo nudila tistim, ki ne zamorejo šolanja v mestih, potrebno izobrazbo. Zato se naj starši poslužijo ugodne prilike ter naj pošljejo svoje dečke v meščansko šolo.

Deška meščanska šola v Ptuj. 1. Vpisovanje učencev za prihodnje šolsko leto. Vpisovanje novih učencev se vrši v pisarni ravnateljstva Panonska ulica št. 5. blizu pošte. Novi učenci se vpisujejo: 11., 12. in 13. septembra vsak dan od 8. do 11. ure predpoldne. Stari učenci se vpisujejo 11. in 12. septembra. Novi učenci naj prinesejo za vpisovanje: 1. izpričevalo ljudske šole o dovršenem 5., 6. ali 7. šolskem letu. V glavnih predmetih, to je v računstvu in jeziku mora izpričevalo izkazovati dober red. 2. Krstni list in domovnico.

pristojne občine. 3. Sprejemni izpiti za II. in III. razred se vrše 12. in 13. septembra ob 8. uri. 4. V četrtek, dne 14. sept. ob 8. uri je otvoritvena služba božja. Nato se zberu učenci v svojih razredih, kjer se jim prečita disciplinarni red in naznanilni urnik. 5. V petek, dne 15. septembra se prične redni pouk.

Na zasebnem ženskem učiteljskem šolskih sester v Mariboru bo vpisovanje učenk, gojenk in otrok v otroški vrtec dne 11. septembra od 8. do 12. ure. Dne 12. septembra ob 8. uri se začne sprejemni in ponavljalni izpiti. 14. septembra bo skupna šolska sveta maša. 15. sept. se pa začne redni pouk. Na vadnici bo mogoče sprejeti le v I. razred osnovne ter v IV. razred meščanske šole, drugi razredi so od lanskega leta prenapolnjeni. Za I. letnik je 40 gojenk že davno priglasihi, zato ravnateljstvo ne bo moglo sprejemati novih gojenk.

Na deski osnovni šoli I in pomožni šoli (za manj nadarjene učence) v Mariboru se vrši vpisovanje novincev dne 11. in 12. sept. od 8. do pol 12. ure in 2. do 4. ure. Novinci naj pridejo v spremstvu staršev, in naj predložijo krstni list in potrdilo o cepljenju proti kozam. Ostali učenci naj prinesejo zadnje šolsko naznanilo. — Vodstvo obeh šol.

Državna gimnazija v Mariboru. Začetek šolskega leta. 1. Sprejemni izpit za I. razred dne 11. septembra od točno 10. ure naprej; vpisovanje za te izpite se vrši do te ure, s predložitvijo zadnjega šolskega izprijčevala in rojst. lista. 2. Ponavljalni izpit, dne 11. septembra od pol 9. ure dalje; vsi izpitniki se morajo javiti ob tej uri. 3. Vpisanje dijakov od 2. do 8. razreda je dne 12. septembra. 4. Otvoritvena božja služba je 14. septembra ob 9. uri; takoj nato upravna ureditev vseh razredov. 5. Redni pouk se prične 15. septembra ob 8. uri. Podrobnosti so razvidne z oglasa v gimnazijskem poslopiju.

Na deski meščanski šoli v Mariboru je vpisovanje v prvi razred dne 11. in 12. t. m., vsakokrat od 7. do 13. ure. Učenci naj pridejo po možnosti v spremstvu roditeljev in naj prinesejo seboj zadnje šolsko izprijčevalo, krstni list ali izpisek, domovnico in izprijčevalo o cepljenju proti kozam. V prvi razred imajo pravico vstopa učenci, ki so z dobrim uspehom dovršili 5. šolsko leto. Ob istih dneh in istih urah se morajo javiti vsi učenci, ki so se koncem preteklega šolskega leta priglasihi za vstop v drugi, tretji ali četrti razred, da bo do 13. t. m. natančno določeno število učencev v posameznih razredih. Šolska maša je dne 14. t. m., pričetek pouka dne 15. t. m. Učenci naj ne kupujejo nikakršnih knjig in drugih šolskih potrebščin, dokler ne dobijo v šoli potrebnih navodil. — Ravnateljstvo.

Iz Maribora.

Višji šolski svet in morala. V Soštanju je učiteljval neki Lukman. Ločil se je od svoje žene in zapustil njo in otroke. Krivdo rodbinske nesreče je nosila učiteljica Jurkovič; bile so na dnevnem redu razne afere, tako, da je bil Višji šolski svet primoran, Jurkovič-ovo premestiti. Za premijo svojega moralnega življenja je dobila Jurkovičeva mesto v Mariboru, kamor se za stonj trudi priti najboljši učitelj. Da bi prišla zopet skupaj Lukman in Jurkovič-eva, je prestopil Lukman v pravoslavje in si spremenil svoje ime v srbskega Lukiča. Tudi Jurkovičeva je prestopila v pravoslavje. V priznanje tega prepoveda je Višji šolski svet imenoval Lukiča na šolo v Maribor. Sedaj se baje poročita pravo slavni Lukič in pravoslavna Jurkovič. Ali si naj katoliški starši pustijo dopasti takega učitelja, ki ljubici na ljubo zataji svojo vero? Ali naj odpadnik Lukič še naprej podučuje deco katoliških staršev? Mogoče mu se podeli Višji šolski svet nalogo, da po novem načrtu podučuje pravoslavni Lukič katoliške otroke v veronauku! Sramota za šolstvo, da višja oblast še podpira zakonolomnike in odpadnike. Katoliški starši, vi pa storite svojo dolžnost in takemu učitelju ne pošiljajte v šolo svojih otrok. Prijavite protest vodji šole gosp. Tomažiču. Če je le še kaj poštenja v starših, takemu človeku ne morejo prepustiti svojih otrok v varstvo.

Mar-Stan oddelku Gradbene akcije za mesto Maribor so dosedaj ponudili v prezidavo ali prizidavo (v nadstropja) lastniki sledečih hiš: v Strmi ulici št. 15 (nasproti železne brvi) sedaj pritlična hiša, se lahko prizida v eno nadstropna in s podstrešnim stanovanjem, poleg hiše tudi vrt, primerno

za 3-4 mirne stranke. Narodna kavarna, prizid enega nadstropja. Lesna industrija Drava v Aleksandrovi ulici, poslopije na dvorišču ob parku, se nudi prizidek v eno nadstropje za stanovanje, eventualno trgovsko pisarno, za dobo 10 let. v Gregorčičevi ulici 12, prizidava tretjega nadstropja za dvoje večjih ali 4 manjših stanovanj; na Koroški cesti št. 71 prizidava enega nadstropja (tudi na dvorišče) spodaj zelo primerno za prezidavo za trgovske lokale, v Vrtni ulici št. 3, dvorišče na Koroško cesti 48, pritlična hiša za prezidavo v eno nadstropje za mala stanovanje. Trubarjeva ulica 5 (vila) prezidavo podstrešja v malo stanovanje (že oddano). V Mlinski ulici 29 pritlična hiša, ker ni sposobna za prizidavo, bi se demolirala in na njenem mestu postavila nova hiša v eno ali dve nadstropji eventualno prizidava za trgovsko skladišče (novi lastnik si postavi veliko mizarstvo delavnico). Na Teznu novo trgovsko skladišče trdke Tonej in drug, na razpolago tudi drugim trgovcem v porabo skladišča in prizidavo za nova skladišča ob železniškem tiru, kjer se skoro gotovo zgradi nova železniška postaja za tovor. Stranke, katere reflektirajo na stanovanja ali obrtne lokale za dobo več let, in so zmožne k novi zgradbi prispevati v obliki vnaprej plačljive najemnine, dobe natančnejša pojasnila v pisarni Mar-Stan Rotovžki trg1. Priglasilo se je tudi že več najemnikov, ki iščejo primerna stanovanja ali obrtne lokale in so pripravljeni prispevati k stroškom zgradbe oziroma tudi nositi vse stroške za zgradbo. Neka trdka iz Bečkereke išče v bližini kolodvora poslopije, primerno za skladišče za zdravilne rastline, pisarno in stanovanje. Tako bi bili podani prvi pogoji, da se tudi pri nas uvede zagrebški sistem prizdave hiš.

Mariborska obrtna razstava bo slovesno otvorjena v petek ob 10. uri predpoldne. Otvoritev se bo vršila med sviranjem vojaške godbe od 10.—12. ure in imajo ti dve ure dostop samo povabljeni. Od 12. ure naprej so razstavni prostori dostopni tudi občinstvu.

Opozarjamo na koncerte vojaške godbe, ki bodo na razstavnem prostoru na vrtu Dijaškega doma od 6. do 12. ure zvečer, ob nedeljah in praznikih pa tudi dopoldne od 10.—12. ure.

Pravniški izlet. Društvo »Pravnik« priredi v sponzoru s hrvatskimi pravniki dne 8. septembra 1922 izlet v Celje. Južna železnica dovoljuje izletnikom polovično vožnjo. Skupni obed je v Celju. Radi oskrbe legitimacij in naročitve obeda razposlale so se okrožnice. Komur okrožnica ne bi bila prišla v roke, naj nemudoma javi svojo udeležbo g. Martinu Trojnerju, kancelistu pri državnem pravdnistvu v Mariboru, soba 90.

Prostovoljno gasilno društvo v Studencih pri Mariboru priredi veliko vrtno veselico v petek na praznik v gostilni Moder. Začetek ob 15. uri. V slučaju slabega vremena se vrši veselica 10. t. m.

GLADIATORJI.

(145. nadaljevanje).

«Pa končno mora biti nekje razlog za vsako stvar!» «Odgovor mora biti možen za vprašanja življenja. — Da bi ga človek le mogel najti! Kaj je resnica, poprašujejo naši modrijani. — O, da bi jaz to vedel! —»

In v bojnem času, v srcu zmagovitih vojsk je žid le začetek in konec življenja. V sencih rimskih orlov, ki so se zbirali, da ugonobijo njegovo mesto, je ta mož, ki je ravnodušno prenašal vse udarce usode, ker je vedel, «kaj je resnica», kazal svojemu bratu skrivnost, ki daje človeku moč v življenju, ki ga povzdigne nad glad in lakoto, nad bolečino in žalost nad žrtve in sramoto in nad smrt samo —, pokazal je zbegancem pot k večni resnici, prevaranemu vir tolažbe in prave sreče —.

In z gladnimi očmi in s poželjivim usedom je poslušal Licinij Kalhove nauke, kakor slepec, ki mu pripovedujejo, kako bo našel spet pogled svojim očem —. S tolažilnim veseljem ga je navdajala gotovost, da za tem življenjem pride novo življenje, — njega, ki je bila zanj preteklost kako bridka! Lepa, krasna je bila nova stavba upanja zanj, ki je dosedaj z mračnim očesom gledal le razvaline svojega življenja. — Tolažba je bila zanj v teh naukih, bodrilo, zgled —.

Širite naše liste!

Posestvo z gostilno, okoli 5 orolov zemlje, vse v dobrem stanu se proda. Vpraša se proda. Vpraša se pri lastniku v Hočah, gostilna pri kolodvoru. 408

Modele čevljev

v celih serijah iz lepenke, po modernih kopitnih oblikah ali američanskih oblikah izrezane, dobavljajo za tvornice obuvale in čevljarje. Apartne, elegantne oblike. Velikanska izbira novitet za vsako sezijo.

Zgornje dele

izdelujem iz od naročnika mi doposlanega materiala, prvovrstno, hitro in po ceni. Posebna delazmožnost v montiranju zgornjih delov, za tovarne obuvale.

Nakup, reparatura in prodaja čevljarjskih strojev.

Zahtevajte prospekte od **Ralph F. Richter,**

Subotica VI.

Poučevanje

v vseh strokah moderne, mehanične izdelave obuvale. Zahtevajte prospekte! 11—331stl.

TRAME

tudi same drobne $\frac{3}{8}$ — $\frac{1}{2}$, nadalje same deske, po sebn III in škarto kupuje trdka TRSAN & GORJANC, KRANJ. 407

Priporočila se trgovina z galanterijo in drobnarijo, zaloga vrvarskih izdelkov, špage in čevljarjskih potrebščin na drobno in debelo

Drago Rosina, (preje Stadler) Maribor, Vetrinjska ulica.

Pozor! Pozor dame in gospodje!

Ravnokar prispeli najnovejši

modeli klobukov

1—2 410 za jesensko in zimsko sezijo.

Ivan Kvas, klobučar, Maribor, Meljska c. 74.

Velika zaloga klobukov za gospode in dame. Preoblikovanje starih po naročilu.

Postrežba točna! Cene solidne!

Preselitev trgovine.

Čast mi je javiti cenj. občinstvu, da sem svojo

trgovino z mešanim blagom

preselil iz SLOMŠKOVEGA TRGA 14 v nanovo prenovljeno trgovino v MARIBORU, GLAVNI TRG 10.

Prizadeval si bom svoje cenj odjemalce, kakor doslej postreči solidno in točno i v bodoče s prvovrstnim blagom.

Za obilen obisk se priporoča

FRANC WEILER.

FRANJO CVILAK, svečar v SLOVENSKI BISTRICI

se priporoča čast. duhovščini in vsem naročnikom za priložnost, da si ogledajo mojo stojnico na

Pokrajinski obrtni razstavi v Mariboru, objekt A, odd. II.

št. 14

in v njej razstavljene v mojo stroko spadajoče predmete, kot voščene sveče, zvitke, umetno izdelovanje.

1—2 405

In ko mu je Kalha v priprostitih, resnih besedah pravil vse to, kar je sam doživel in videl in slišal o Njem, ki se je samega sebe daroval, v Njegovem neizmernem usmiljenju, o Njegovi odrešilni smrti gori za obzidjem na nizkem griču — takrat je sklonil koleno ponosni rimski general in solze ginjenja so mu tekale po zagorelem, od boja in življenja razoranem licu —.

Po naročilu vrhovnega poveljnika je dal Licinij spremiti svojega gosta nazaj k velikim vratom jeruzalemskim z vsemi vojaškimi četami, ki gredo odposlancu sovražnika.

In Kalha je nosil seboj Titov odgovor, ki je zajamčil oblegancem premirje.

Placid je prav dejal, da je Titova razsodnost obsojala odlašanje napada. Toda kakor v mnogih drugih slučajih je tudi v tem Titovo blago srce prevladalo njegov razum in njegove slabe izkušnje, ki jih je imel z judovsko dvočlenostjo —.

Nenavadno pozornost je povzročila letošnja zgodnja in hladna jesen; lahke letne obleke bo treba zamenjati s toplimi. Vse to in drugo manufakturno in modno blago se dobiva v največji izbiri in po najnižjih cenah že vsem dobro znani, novourejeni trgovini Franc MASTEK, Maribor, Glavni trg št. 16. Vsakdo naj se prepriča.

Gozdno posestvo z vinogradom 6 in pol orala se takoj proda. Rošpoh pri Kamnici, Dunajski jarek 167. 374

se išče v nakup. Naslov v upravi lista pod »Nakup 409«. 1—3

Voz-platô na vzmeti, za enega konja, skoro nov, se poceni proda. Vpraša se pri g. Jožefu Krumpak, Krčevina št. 3 pri Mariboru (blizu Kamnice). 3—3

Svarilo.

Svariva vsakogar dati na najino ime denar ali kako drugo blago najinemu sinu Hinkotu Ravnjak, ker nisva zanj plačnika.

Martin in Antonija Ravnjak, stariši. Bresterica, 1. septembra 1922.

Drva

seno, slamo, premog, trgovsko opravo, kangle za mast, strd, jesih, sode i. t. d. ima na prodaj

ANDREJ OSET Maribor, Aleksandrova c. št. 57-5 389 Telefon 88.

MACUN & FABIANI trgovina špeciarijskega in kolonijalnega blaga na debelo Maribor. Telefon interurban št. 180. Šolska ul. 4. 368

prodaja samo na debelo **MACUN & FABIANI** trgovina špeciarijskega in kolonijalnega blaga na debelo Maribor. Telefon interurban št. 180. Šolska ul. 4. 368